

POSTANOWIENIE

12 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Księżak (przewodniczący)

SSN Adam Redzik (sprawozdawca)

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie z protestów J.R., S.M., M.K., K.H., E. K., B.F., M. S., B.F., S.B., D. D., J.W., J. O., Z.S., E.J., B.D., R.L., K.B., S. K. przeciwko ważności wyborów do Sejmu RP i Senatu RP zarządzonych na dzień 15 października 2023 r.,
z udziałem Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora Generalnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
w dniu 12 grudnia 2023 r.,

pozostawia protesty bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

I.

1. J.R., S. M., M.K., K. H., E.K., B.F., M.S., B.F., S.B., D.D., J.W., J.O., Z.S., E.J., B.D., R.L., K. B., S.K. (dalej również: „Skarżący”) wnieśli protesty przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonych 15 października 2023 r., żądając ich unieważnienia i ponownego zarządzenia.

I.2. J.R., S. M., M.K., K. H. zarzucili, że w lokalach wyborczych pytano osoby głosujące o liczbę kart do głosowania, które należy im wydać.

I.3. J.R., S.M., M.K., K.H., E. K., B. F., M. S., B.F., S.B., D. D., J.W., J. O., Z.S., E.J., B.D., R. L., K.B., S. K. zarzucili ponadto, że po zamknięciu lokali wyborczych doprowadzono do głosowania po godz. 21, pomimo braku przedłużenia przez Państwową Komisję Wyborczą godzin głosowania i po ujawnieniu sondażowych wyników wyborów, tj. po zakończeniu tzw. ciszy wyborczej. E.J. rozwijając ten zarzut stwierdziła, że wybory przeprowadzono także 16 października 2023 r., a więc poza terminem zarządzonym przez Prezydenta RP.

I.4. S. M., M.K., K.H., B.F. zarzucili również, że po zamknięciu lokali wyborczych w większych miastach dowożono wyborców na głosowanie autokarami.

I.5. M.K. zakwestionowała prawdziwość zaświadczeń, „na podstawie których głosowało wielu wyborców.”

I.6. M.S. podniósł zarzut, że w obwodowych komisjach wyborczych dopuszczano do ustawiania się wyborców na końcu kolejek do głosowania również po godz. 21.

I.7. S.B. podniósł ponadto, że komisje wyborcze zostały zmuszone do pracy ponad 30 godzin.

II.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

II.1. Zgodnie z art. 82 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 2408, dalej: k.wyb.) przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

II.2. Według art. 241 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że niewskazanie wymaganych zarzutów i dowodów jest uchybieniem formalnym protestu wyborczego, które skutkuje pozostawieniem go bez dalszego biegu (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 27 listopada 2019 r., I NSW 242/19; 26 listopada 2019 r., I NSW 283/19; 20 listopada 2019 r., I NSW 167/19; 19 listopada 2019 r., I NSW 191/19).

II.3. Powyższe regulacje - oraz odnoszące się do nich orzecznictwo - bezpośrednio wiążą się z funkcją protestu wyborczego. Postępowanie w sprawie protestów wyborczych ma bowiem na celu zapewnienie ochrony osobie uprawnionej do udziału w wyborach przed przestępstwami i deliktami, które utrudniają lub uniemożliwiają korzystanie z przysługujących jej praw w nieskrępowany i efektywny sposób. W związku z tym przedmiotem zarzutu powinny być takie okoliczności, wskutek których naruszenia doznał własny, rzeczywisty i aktualny interes prawny osoby wnoszącej protest.

II.4. Sąd Najwyższy wskazywał wielokrotnie, że protest wyborczy nie może mieć charakteru abstrakcyjnego, czyli ograniczać się do postawienia ogólnych zarzutów co do potencjalnych naruszeń Kodeksu wyborczego lub przestępstw przeciwko wyborom w skali całego kraju, o których wnoszący protest jedynie słyszał, a które nie mają żadnego związku z jego osobą (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 28 listopada 2019 r., I NSW 201/19; 26 listopada 2019 r., I NSW 338/19; 21 listopada 2019 r., I NSW 235/19; 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19). W związku z powyższym należy zauważyć, że wszystkie podniesione zarzuty dotyczą zjawisk o charakterze ogólnym, niezwiązanym bezpośrednio z żadnym ze Skarżących.

II.5. Podkreślenia również wymaga, że w ramach protestu wyborczego nie można skutecznie kwestionować treści norm ustawowych norm regulujących organizację wyborów. Odnosząc się do treści podniesionych zarzutów trzeba zwrócić uwagę,

że według art. 39 § 4 k.wyb. „O godzinie zakończenia głosowania przewodniczący obwodowej komisji wyborczej zarządza zakończenie głosowania. Od tej chwili mogą głosować tylko wyborcy, którzy przybyli do lokalu wyborczego przed godziną zakończenia głosowania.” Z powyższego przepisu wynika, że dopuszczenie do głosowania wyborców, którzy przybyli do lokalu wyborczego 15 października 2023 r. przed godz. 21:00, nie stanowi naruszenia regulacji Kodeksu wyborczego, ale - przeciwnie - ich realizację. W ustawie nie wyłączono dopuszczalności głosowania po godz. 24, w więc już następnego dnia, jeżeli tylko głosy oddawane są przez osoby, które przybyły do lokalu wyborczego przed zakończeniem głosowania, tj. przed godziną 21. Zarzuty Skarżących w tym zakresie nie mogą zatem stanowić skutecznej podstawy protestu wyborczego.

II.6. Zarzuty dotyczące głosowania na podstawie sfałszowanych zaświadczeń o prawie do głosowania oraz dopuszczania do głosowania wyborców, którzy stawili się w lokalu wyborczym po godz. 21 nie zostały poparte żadnymi dowodami. Zostały również sformułowane zbyt abstrakcyjnie, aby mogły stanowić podstawę protestu wyborczego. W szczególności Skarżący nie wskazali osób ani komisji wyborczych, których miałyby dotyczyć zarzucane nieprawidłowości.

II.7. Z powyższych względów, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 241 § 3 k.wyb., pozostawił protest bez dalszego biegu.

[ms]

[ał]

